

30.1.2015

TEATIS LIIKMETELE

Teema: Petitsioon nr 0021/2013, mille on esitanud Suurbritannia kodanik John Savage Allertoni jäätmejaama liigsete kulude kohta

1. Petitsiooni kokkuvõte

Petitsiooni esitaja, kes on Põhja-Yorkshire'i krahvkonna volikogu liige, avaldab vastuseisu kohalike omavalitsuste otsusele sõlmida Allertoni jäätmejaama tahkete olmejäätmete töötlemise leping firmaga AmeyCespa. Ta on arvamusel, et see eriti koormav leping oma liiga rangete sätete ja 25-aastase tähtajaga võib kujutada endast kaudset riigiabi, mis kahjustaks tõsiselt konkurentsi ja kohaliku avaliku sektori rahandust.

2. Vastuvõetavus

Tunnistatud vastuvõetavaks 10. septembril 2013. Euroopa Komisjonil paluti anda teavet (kodukorra artikli 216 lõige 6).

3. Euroopa Komisjoni vastus, mis saadi 28. veebruaril 2014

Petitsiooni esitaja, kes on Põhja-Yorkshire'i krahvkonna volikogu liige, avaldab vastuseisu kohalike omavalitsuste otsusele sõlmida Allertoni jäätmejaama tahkete olmejäätmete töötlemise leping firmaga AmeyCespa. Ta on arvamusel, et see eriti koormav leping oma liiga rangete sätete ja 25-aastase tähtajaga võib kujutada endast kaudset riigiabi, mis kahjustaks tõsiselt konkurentsi ja kohaliku avaliku sektori rahandust.

Euroopa Komisjoni tähelepanekud

Euroopa Komisjon tänab teabe eest, mille esitas petitsiooni esitaja Allertoni jäätmejaama liigsete kulude kohta.

Euroopa Komisjon saab aru, et petitsioonis käsitletud projektid on kavandamisjärgus ja ehitusluba ei ole veel välja antud.

Jäätmehierarhia rakendamise osas märgib Euroopa Komisjon, et vastavalt Eurostati 2013. aasta märtsis avaldatud andmetele olmejäätmete käitluse kohta oli 2011. aastal prügilate kasutusmäär Ühendkuningriigis endiselt väga kõrge (49%), ning et selle probleemiga tuleb tegeleda, kusjuures eelistada tuleks rohkemat taaskasutamist ja ringlussevõttu, ning soovitatavuselt järgmisena põletamist koos jäätmete energiakasutusega.

Põletamist koos energiakasutusega võib teatud juhtudel jäätmetöötluseks soovitada, eriti juhul, kui tahetakse vältida ringlussevõtuks sobimatute jäätmete ladustamist prügilatesse. Euroopa Komisjonil on teavet selle kohta, et Ühendkuningriik tervikuna ei ole veel kaugeltki jõudnud liigse põletamisvõimsuseni, kuna olmejäätmete põletamise määr 2011. aastal moodustas umbes 12%.

Mis puudutab petitsiooni konkurentsi käsitlevat aspekti, on Euroopa Komisjon saanud samas küsimuses kaks riigiabiga seotud kaebust, mis on praegu hindamisel. Euroopa Komisjon uurib praegu, kas küsimusega on seotud ka riigiabi, st kas pakkumise võitjat Amey Cespas on valikuliselt eelistatud. Põhimõtteliselt ei tekita lepingu sõlmimine riigiabi seisukohalt mingit probleemi, kui leping on sõlmitud avatud ja mittediskrimineeriva avaliku hankemenetlusega ning kooskõlas kohaldatavate riiklike ja ELi eeskirjadega.

Euroopa Komisjon soovib sissejuhatuseks rõhutada, et riigihanke direktiividega kehtestatakse avaliku sektori ostudeks ühine raamistik ning sätestatakse menetluskord selle kohta, „kuidas osta”. Tellijale jäetakse vabadus otsustada, „mida osta”. Tellija määratleb ka tööde, toodete või teenuste omadused, mis tema vajadustele kõige paremini vastavad ning kehtestab tingimused, mis sobivad kõige paremini tema poliitiliste eesmärkide saavutamiseks (tingimusel, et need on läbipaistvad ja mittediskrimineerivad). Seetõttu ei kommenteeri Euroopa Komisjon Põhja-Yorkshire'i krahvkonna volikogu poolt Allertoni jäätmejaama jaoks välja valitud konkreetset tehnoloogilist lahendust avaliku pakkumise vaatenurgast.

Projekti finantsalgatused on ELi seaduse kohaselt avaliku hanke lepingud või kontsessioonid. Kontsessioon on riigihankelepingule sarnane leping, välja arvatud selles osas, et teostatavate tööde või teenuste eest antakse vastutasuks üksnes ehitise või teenuse eksploateerimise õigus, või selline õigus koos tasuga (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/18/EÜ, 31. märts 2004, ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (L 134/114, 30/04/2004) artikli 1 lõige 3. Ehitustööde kontsessioonilepingute sõlmimine jäätmekäitluse valdkonnas on reguleeritud direktiivi 2004/18/EÜ artiklitega 56 kuni 65. Teenuste ja ehitustööde kontsessioonilepingu sõlmimine kommunaalteenuste sektoris peab vastama Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetele, millega eelkõige kaasneb „*läbipaistvuse kohustus, võimaldamaks avaliku sektori hankijal selle põhimõtte järgimist kontrollida. See avaliku sektori hankijale pandud läbipaistvuskohustus seisneb selles, et kõigile potentsiaalsetele pakkujatele tagatakse piisav avalikustamise tase, mis võimaldab teenusteturu avamist konkurentidele ja hankemenetluste erapooletuse kontrollimist.*” (vt Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-324/98: Teleaustria ja Telefonadress, punktid 61 ja 62).

Põhja-Yorkshire'i krahvkonna volikogu avaldas 4. septembril 2007. aastal Euroopa Liidu Teatajas hanketeate jäätmekäitluse valdkonna erasektori rahastamisalgatuse lepingu kohta

(UK-Northallerton: jäätmekõrvaldus- ja käitlusteenused 2007/S 169-208874). Avaliku sektori hankija määratles lepingu riigihankelepinguna ja lepingu sõlmimine pidi toimuma vastavalt direktiivile 2004/18/EÜ konkurentidega peetava dialoogi vormis.

Petitsiooni esitaja väitel viidatakse hanketeates olmejäätmete käitlemisele, kuid ei mainita kaubandus- ja tööstusjäätmeid. Petitsiooni esitaja sõnul rõhutavad need asjaolud kaubandus- ja tööstusjäätmete olulist rolli, ja seetõttu ka piisava ja täieliku teabe puudumist tellija vajaduste kohta, mis „*moonutas ja seadis kahtluse alla hankemenetluse, võttes näiteks teistelt pakkumismenetluses osalenud ettevõtetelt võimaluse muuta oma pakkumist või pannes teisi jäätmekäitlusteettevõtteid pakkumisest loobuma.*”

Petitsiooni esitaja andmete põhjal ei suuda Euroopa Komisjon tuvastada riigihankealaste õigusaktide rikkumist.

Hanketeatise punktis II.1.6 viidati CVO koodidele 90120000 (jäätmeteenused), 90121000 (üldised jäätmeteenused) ja 90121300 (jäätmekäitluse teenused). Seetõttu tundub olevat selge, et see hõlmas üldist jäätmekäitluse teenust ja mitte ainult olmejäätmete ülejääke, nagu oli nimetatud lepingu lühikirjelduse punktis II.1.5. Lisaks teatas hankija viimati nimetatud punktis, et ta jätab endale õiguse jääda paindlikuks ja, kui see osutub kõige kasulikumaks, nõuda erasektori partnerilt teistelt kohalikest omavalitsustelt pärinevate jäätmete käitlemist. Lõpuks teatas hankija punktis VI.3, et pakkujatel soovitatakse „*pakkuda lahendusi, mis võtavad arvesse või kasutavad kõiki või mõnda jäätmetega seotud funktsioonide aspekti, mis on sätestatud 1990. aasta keskkonnakaitseseaduses või muudes jäätmevaldkonna õigusaktides.*” Seega ei ole tõenäoline, et mõnele pakkujale ei ole võimaldatud kõnealuse lepingu saamiseks pakkumist esitada või ta on pidanud sellest loobuma, kuna hanketeates ei olnud selget viidet kaubanduslikele ja tööstusjäätmetele. Igal juhul antakse tavaliselt üksikasjalikumalt teavet hankija vajaduste kohta kirjeldavas dokumendis, mille kohta antud petitsioonis teave puudub.

Seoses lepingu 25-aastase kestusega märgib Euroopa Komisjon, et direktiivis 2004/18/EÜ ei ole lepingu maksimaalset kestust ette nähtud.

Järeldus

Otsused jäätmehoolduse kohta tuleb vastu võtta riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, võttes arvesse ELi õigusakte, sealhulgas Euroopa Liidu jäätmehierarhiat. Petitsiooni esitaja andmete põhjal ei suuda Euroopa Komisjon tuvastada jäätmekäitlust reguleerivate liidu õigusaktide rikkumist.

Teenusepakkujaga riigihankelepingu sõlmimisel tuleb kinni pidada riiklikest ja ELi riigiabi ja riigihankeid käsitlevatest eeskirjadest. Küsimus on hindamisel riigiabi seisukohast.

Petitsiooni esitaja andmete põhjal ei tuvasta Euroopa Komisjon riigihankeid reguleeriva liidu õiguse rikkumist seoses Põhja-Yorkshire'i krahvkonna volikogu poolt avaldatud erasektori rahastamisalgatuse lepinguga jäätmekäitluse valdkonnas.

4. Euroopa Komisjoni vastus (REV), mis saadi 30. juulil 2014

Käesoleva täiendava teate eesmärk on täpsustada eelmist vastust, mille Euroopa Komisjon saatis 28. veebruaril 2014, ning selles käsitletakse lisateavet ja -väidet, mille petitsiooni esitaja tegi riigiabiga seotud aspektide kohta.

Euroopa Komisjon on samas küsimuses saanud veel kaks kaebust, mis on praegu hindamisel. Need kaebused on edastatud Ühendkuningriigi ametiasutustele koos lisateabega, mida on vahepeal andnud kaebuste esitajad. Ühendkuningriigi ametiasutused on kaebuste esitajate väidetele mitmel korral vastanud ning samal ajal on pooleli ka meetme hindamine vastavalt ELi riigiabi eeskirjadele.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 on sätestatud, et „igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, on ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.”

Yorki ja Põhja-Yorkshire'i olmejäätmete käitamise strateegias pealkirjaga „Let's talk less rubbish” on sätestatud jäätmete ja ressursside käitlemise poliitika, sihtmärgid, eesmärgid ja sihid, et ajavahemikul 2006–2026 vähendada Yorkis ja Põhja-Yorkshire'is toodetud jäätmete kogust ning väärtustada jäätmeid kui loomulikku ja kasutuskõlblikku ressursi.

Ühendkuningriigi ametiasutused kinnitasid, et hankemenetlus korraldati kooskõlas ELi õigusaktidega, lähtudes läbipaistvatest ja mittediskrimineerivatest eeskirjadest. AmeyCespa valiti hankemenetluse korras, kasutades konkurentidega peetavat dialoogi, et selgitada välja majanduslikult soodsaim pakkumus, mis vastaks kohaldatavatele riiklikele ja ELi eeskirjadele.

Tundub, et kogu konkurentidega peetud avatud dialoogi vältel hinnati pakkumusi (mis sisaldasid mitmeid tehnoloogilisi ettepanekuid) vastavalt avaldatud hindamiskriteeriumitele (mida kirjeldatakse Euroopa Liidu Teataja jäätmete käitlemise lepingu hanketeates 208874–2007 – Hindamise meetod).

Töövõtja valimiseks hinnati eelkõige tehnoloogiaid, mida pakkujad olid esitanud, et need sobiksid teenuse osutamiseks, kuid volikogu ei ole siiski täpsustanud, milliseid tehnoloogiaid või erinevate tehnoloogiate kombinatsioone kavatseti kasutama hakata.

Tundub, et hind, mida volikogu maksuma hakkab, peegeldab tulemust, milleni jõudis avaliku konkursi menetlus, kus püüti saavutada tasakaal hinna ning kvaliteedi ja keskkonnanõuete vahel. Ühendkuningriigi ametiasutuste sõnul määrasid pakkujad konkureeriva pakkumismenetluse osana jäätmete miinimumkoguse (garanteeritud minimaalne kogus), millest allpool kasutatakse mehhanismi töövõtjale tehtavate maksete kohandamiseks. Volikogu viis lepingu andmise ajal läbi üksikasjaliku tundlikkusanalüüsi, et lepinguga täidetak kohustust tarnida jäätmeid üle garanteeritud minimaalse koguse.

Euroopa Komisjoni talitused jätkavad veel meetme hindamist, võttes arvesse kogu kättesaadavat teavet, muu hulgas Ühendkuningriigi ametivõimude esitatud uusimaid andmeid. Seetõttu ei saa Euroopa Komisjon veel meetme kohta oma lõplikku seisukohta teatada, kuid lubab Ühendkuningriigi ametiasutusi ja kaebuste esitajaid sellest teavitada niipea, kui hindamine on lõpule viidud.

5. Euroopa Komisjoni vastus (II läbivaatamine), mis saadi 30. jaanuaril 2015

Euroopa Komisjoni pädevad talitused on kättesaadava teabe põhjal jõudnud esialgsele seisukohale, et esmamulje põhjal ei näi meetmed kujutavat abi sellises tähenduses, nagu seda

on määratletud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1, sest ei olnud võimalik kindlaks teha, et abisaajal AmeyCespal on olnud konkreetne eelis.

Nagu hiljuti kinnitati Euroopa Komisjoni otsuses SA 38302 (2014/N) (Investeeringuteks ettenähtud abi Salerno sadamale), on riigiabi välistatud juhtudel, kus käitaja valitakse avaliku, avatud ja tingimusteta hankemenetluse käigus, mis on korraldatud kooskõlas ELi hanke-eeskirjadega ning kasutades läbipaistvaid ja mittediskrimineerivaid hanke hindamise kriteeriumeid, sest asjakohased hankemenetlused välistavad igasuguse käitajale majandusliku eelise andmise.

Euroopa Komisjoni talitused märgivad, et käesolev hange viidi läbi kooskõlas ELi hanke-eeskirjadega. Euroopa Komisjoni talitused on seisukohal, et hankemenetlus oli läbipaistev ja mittediskrimineeriv ning välistas seega igasuguse AmeyCespale majandusliku eelise andmise. Sellest tulenevalt ei kujuta meede, mille kohta kaebused esitati, esmamulje põhjal riigiabi, nagu seda on määratletud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1.

Lisaks teavitati kaebuste esitajaid, et Euroopa hea halduse tava eeskirja kohaselt registreeritakse nende edastatud teave üldise turuteabena, sest neid ei saa pidada huvitatud poolteks. Huvitatud pooled on isikud, kelle huve meede võib mõjutada: näiteks konkureerivad ettevõtjad või ametiliidud¹. Muudetud määruse 659/1999 artikli 20 lõike 2 kohaselt võivad ametlikke kaebusi esitada üksnes huvitatud pooled².

¹ Vt määruse nr 659/1999 artikli 1 lõik h.

² Nõukogu määrus (EÜ) nr 734/2013, 22. juuli 2013, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 204, 31.7.2013, lk 15).